

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

L'amenança a la llibertat d'expressió

En contra dels que s'obstinen a creure que hi ha mals que són exclusius d'aquest país i del tarannà particular dels catalans, els grans desafiaments contemporanis els compartim amb la resta de les societats avançades. I una de les principals preocupacions amb què es troba el món de les idees i de la cultura en general, també a Catalunya, és l'amenança a la llibertat d'expressió. Un drama que alguns vivim amb contrarietat pel fet que l'esquerra més radical s'ha aliat amb la dreta més retrògrada a l'hora d'imposar tals restriccions, els uns en nom de la correcció política, els altres en nom del respecte a determinades concepcions –les seves– del món.

HO HA EXPRESSAT molt bé l'actual presidenta de la Universitat de Califòrnia, Janet Napolitano, en un article al *Boston Globe* del 2 d'octubre. La que havia sigut secretària de Seguretat Nacional fins que va acceptar el nou càrrec lamenta que a les universitats s'hagi hagut de passar de reivindicar la "llibertat d'expressió" dels anys seixanta a defensar la "llibertat per expressar-se" actual. Sovintegen les situacions en què s'impedeix la lliure expressió del conferenciant amb grans esbrancades, els casos de suspensió de la invitació a persones per l'amenança de boicots o fins i tot la queixa per la inclusió de determinats textos als programes acadèmics. Exactament igual que a les nostres universitats, i sé prou bé de què parlo perquè defensar-hi la llibertat d'expressió m'ha comportat fins i tot agressions físiques. Napolitano es mostra contrària a les actituds condescendents i, citant el professor Clark Kerr, recorda que "el compromís de la universitat no és proporcionar idees segures als estudiants sinó fer estudiants segurs per afrontar tot tipus d'idees". L'única via per servir la democràcia.

NAPOLITANO es recolza en una magnífica frase de Thomas Jefferson, *founding father* dels Estats Units, principal redactor de la Declaració d'Independència del 1776 i fundador de la Universitat de Virgínia. El 1820, un any abans de crear-la, Jefferson parlava així del projecte: "Aquesta institució es basarà en la il·limitada llibertat de la ment humana. No tenim por de seguir la veritat, ens porti on ens porti, ni de tolerar l'error sempre que permetem que la raó el combati lliurement". El drama arriba quan a les nostres institucions s'imposen els qui no creuen en la força de la raó per trobar la veritat, simplement perquè només es refien amb covardia de les seves consignes. Per això, com adverteix Janet Napolitano, ja és hora que la

GETTY

El drama arriba quan a les nostres institucions s'imposen els qui no creuen en la força de la raó per trobar la veritat

llibertat d'expressió torni a les universitats. I jo afegeixo que, en general, a totes les institucions, i molt particularment als mitjans de comunicació.

NOMÉS CAL VEURE qui i què ha impedit a Em-par Moliner fer el pregó de la festa major de Martorell. O qui ha forçat la retirada de l'anunci d'El Corte Inglés per l'aparició d'una parella d'homes. Es tracta del mateix esquema: protegir els altres, amb una covarda superioritat moral, de l'error. Una condescendència sovint assumida dòcilment per les mateixes institucions que l'haurien de combatre. També a finals de mes passat, el diari dels estudiants de la Universitat de Princeton, *The Daily Princetonian*, es queixava de la censura –i el gran ridícul– que suposava l'aplicació de noves normes de correcció política en qüestions de gènere. Una institució universitària que també ha afrontat l'exigència de la Black Justice League de retirar del nom de la Woodrow Wilson School i el mural de qui havia estat president d'aquesta universitat fa més de cent anys –i després dels Estats Units– per les seves pràctiques segregacionistes.

COMPARTIM els problemes del món, i és amb una visió global que ens cal encarar-los. Al capdavant, de melic en té tothom.